

ἀλλ' ἡ τοιαύτη συμφωνία δὲν εἶχε οὐδεμίαν δύναμιν, ὥς . . βλάπτουσα τὸν ἕνα ἐκ τῶν συζύγων. 7. Ἐὰν θυγάτηρ ὑπανδρευθῇ μετὰ τὸν θάνατον τῶν πατέρων της ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς αὐτῆς, ὅχι μόνον ἐλάμβανεν ἐκ τῆς περιουσίας ἴσον μέρος μὲ αὐτούς, ἀλλὰ καὶ περισσότερον, οὐχὶ βία, ἀλλ' ἰδίᾳ αὐτῶν προαιρέσει. 8. Δὲν δύναται ὁ ἀνὴρ νὰ πωλήσῃ ἢ νὰ προικίσῃ τὰ τέκνα του ἀπὸ τὰ τῆς γυναικὸς του πράγματα, ἀλλ' ἡ ἰδία γυνή . . .».

(Ἔπεται ἀναγραφὴ ἐκτεταμένη ἐθίμων ἐπὶ ἄλλων θεμάτων, μὴ συμπεριλαμβανομένων εἰς τὰ ὁκτὼ «ζητήματα»).

835

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 12 Μαΐου, Δημογεροντίας Ἰοῦ εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,

ἐν 49, σ. 129–131.

« . . . Α' . . . ἡ τοπικὴ μας συνήθεια θέλει, ὅταν τις ἀποθάνει ἀδιάθετος, τὰ θηλυκὰ του παιδιὰ, ὥς ἀσθενέστερα, νὰ λαμβάνωσι ἐκ τῆς περιουσίας του περισσότερον μερίδιον ἀπὸ τὰ ἀρσενικά. Ἡ συνήθεια αὕτη, ἂν καὶ ἐπικρατεῖ ἀπὸ χρόνων, δὲν φυλάττεται ὁμως γενικῶς ἀπὸ ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς νήσου ταύτης. Β'. Ἡ τοπικὴ μας συνήθεια ὑποχρεοῖ τοὺς γονεῖς ν' ἀφίνωσιν ὅλην σχεδὸν τὴν περιουσίαν των εἰς τὰ ἑαυτῶν τέκνα, ἐκτὸς τινὸς μέρους, πολλὰ μικροῦ καὶ περιττοῦ, τὸ ὅποιον δύναται νὰ διαθέσωσιν ὅπου καὶ ὅπως βούλονται. Ἡ συνήθεια αὕτη ὑπάρχει ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων μεταξὺ ὅλων τῶν κατοίκων. Γ'. Ἡ τοπικὴ μας συνήθεια διατάττει, ὅταν τις ἀποθάνῃ χωρὶς διαθήκην νὰ τὸν κληρονομοῦν τὰ παιδιὰ του, ἂν ὁμως δὲν ἔχῃ τέκνα, νὰ τὸν κληρονομοῦν οἱ γονεῖς του· πλὴν οὗτοι δύναται νὰ κληρονομήσωσι μόνον τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ τὰ κτήματα ἐκεῖνα, ὅσα ἕκαστος αὐτῶν τῷ ἐπροίκισε, τουτέστιν ὁ μὲν πατὴρ τὰ πατρικά, ἡ δὲ μήτηρ τὰ μητρικά. Ἐὰν δὲν ἔχῃ γονεῖς, νὰ τὸν κληρονομοῦν οἱ ἀδελφοί, καὶ ὅχι οἱ πάπποι ἢ αἱ μάμμαι, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἀδελφῶν οἱ ἐπιζῶντες μόνον, οἱ δὲ ἀνεψιοί, ἤγουν τὰ παιδιὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ ἀποθανόντων ἀδελφῶν, δὲν λαμβάνουν μερίδιον . . . (ἡ συνήθεια) τοῦ νὰ κληρονομοῦν τὸν ἀδελφὸν οἱ ἐπιζῶντες μόνον ἀδελφοί, ἐπεκράτει μὲν, ἔπαυσε δὲ μετὰ τὴν ἐλληνικὴν Ἐπανάστασιν. . . . Ε'. ἡ τοπικὴ μας συνήθεια θέλει, τὰ μὲν θηλυκὰ παιδιὰ νὰ κληρονομοῦν τὴν μητέρα, τὰ δὲ ἀρσενικά τὸν πατέρα. Ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ συνήθεια, ἂν καὶ ὑπάρχῃ ἀνέκαθεν, δὲν φυλάττεται ὁμως γενικῶς ἀπὸ ὅλους τοὺς κατοίκους. Σ'. Ἡ τοπικὴ μας συνήθεια δὲν δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὴν ὑπανδρευθεῖσαν καὶ προικισθεῖσαν γυναῖκα, νὰ καταβάλλῃ τὴν προῖκα της, μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων της, εἰς τὴν κοινὴν συνεισφορὰν καὶ νὰ μοιράσῃ ἐξ ἴσου μὲ τὰ λοιπὰ ἀδέλφια της . . . Ἡ συνήθεια αὕτη ἐπεκράτει ἀνέκαθεν . . . Η'. Ἡ τοπικὴ μας συνήθεια διατάσσει, ὅταν τὸ ἀνδρόγυνον εἶναι σύμφωνον, δύναται νὰ πωλήσῃ τὴν προῖκα, ἀλλὰ χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν αὐτῆς (τῆς γυναικὸς), ὁ ἀνὴρ δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ οὔτε μέρος αὐτῆς τῆς προικὸς, ἐνῶ ἡ γυνή μόνη ἔχει τὸ δικαίωμα, ἂν ὅχι ὅλην, τοῦλάχιστον μέρος αὐτῆς νὰ πωλήσῃ. Ἡ συνήθεια αὕτη ἐπικρατεῖ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων. « . . . Ὅταν εἰς τῶν συζύγων ἀποθάνῃ καὶ ἀφήσῃ παιδίον καὶ μετ' ὀλίγον ἀποθάνῃ καὶ αὐτό, ὁ ἐπιζῶν σύζυγος δὲν τὸ κληρονομεῖ, ἀλλ' οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος συζύγου, τουτέστι λαμβάνουσι ὅλην τὴν περιουσίαν ἐκείνην τὴν ἀνήκουσαν εἰς τὸ ἀποβιώσαν μέρος. Ἡ συνήθεια αὕτη ἐπικρατεῖ ἔκπαλαι καὶ διατηρεῖται μέχρι τοῦδε.

Ὅταν εἰς τῶν δύο ἀδελφῶν, γεννημένων ἀπὸ ἕνα πατέρα καὶ δύο μητέρας καὶ ἐναλλάξ,

ἀποθάνει ἄπαις καὶ ἀδιάθετος, ὁ ἐπιζῶν ἑτεροθαλῆς ἀδελφὸς κληρονομεῖ μόνον τὴν ἰδιοκτησίαν του καὶ τὴν περιουσίαν ἐκείνην τὴν καταγομένην ἀπὸ τὸν πατέρα των, τὴν δὲ τῆς μητρὸς αὐτοῦ τὴν κληρονομοῦν οἱ ἐξ αὐτῆς συγγενεῖς».

836

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 2 Μαΐου, Δημογεροντίας Ἀνδρου εἰς ἄνω-
τέρω ἐγκύκλιον,
ἐν 288, σ. 156-160 καὶ ἐν 289, σ. 217-219.

837

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 20 Ἰουνίου, ἐπάρχου Νάξου Ἰω. Μαμούνη
εἰς ἄνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν 104, σ. 38-42.

838

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 3 Σεπτ., Δημογεροντίας Μήλου εἰς ἄνωτέρω
ἐγκύκλιον,
ἐν 49, σ. 126-129.

«Α'. Ὄταν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος καὶ δὲν ἀφήσῃ σύζυγον, θέλει ἡ συνήθεια τῆς Μήλου νὰ κληρονομοῦν ὅλα τὰ ἄρρενα παιδιά τὴν περιουσίαν του ἐξ ἴσου. Λαμβάνουν δὲ καὶ τὰ θήλη ἐξ αὐτῆς, ὅταν μητρικὴ δὲν ὑπάρχῃ, ὅχι ὅμως μὲ ἰσομοιρίαν. Ταύτης δ' ὑπαρχούσης, λαμβάνουν τὰ μὲν ἄρρενα τὰ τοῦ πατρός, τὰ δὲ θήλη τὰ τῆς μητρὸς. Ἐὰν δ' ἀφήσῃ σύζυγον, δίδει πρὸς αὐτὴν δικαίωμα ἢ συνήθεια, ὑπανδρεύουσιν τὰ τέκνα τῆς, νὰ τὰ προικίσῃ ὡς βούλεται. Β'. Ἡ συνήθεια τῆς Μήλου δίδει δικαίωμα εἰς τοὺς γονεῖς ν' ἀφήσουν εἰς ἕκαστον τῶν τέκνων των, ὅσα ἐκ τῆς περιουσίας των βούλονται, δὲν τοῖς συγχωρεῖ μόνον μηδὲν ἀπόκληρον, πλὴν μὲ πέντε μόνας σχεδὸν δραχμὰς δύναται νὰ ξεμοιράσῃ ὅσα τῶν τέκνων των βούλονται, χωρὶς αὐτὰ νὰ ἔχουν δικαίωμα νὰ ζητήσουν περισσότερον ἀπ' ὅσα ὁ πατὴρ αὐτῶν διὰ διαθήκης τοῖς ἄφησε. Δύνανται δ' οἱ γονεῖς νὰ δώσουν ἐκ τῆς περιουσίας των καὶ εἰς μακρονοτέρους συγγενεῖς καὶ εἰς ξένους σὺν τούτοις. Ἐὰν δ' ἐλλείπῃ εἰς ἄλλοδαπὴν κανὲν τέκνον καὶ δὲν ἀφήσῃ πρὸς αὐτὸ μηδὲν, δύναται τοῦτο, μετὰ τὴν ἔλευσίν του, νὰ λάβῃ ἴσον μὲ τὰ λοιπὰ μερίδιον. Γ'. Ὄταν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος, τὸν κληρονομοῦν οἱ κατιόντες συγγενεῖς, πλὴν οἱ πλησιέστεροι, δηλ. τὰ τέκνα, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ἐγγόνια· εἰς ἔλλειψιν τέκνων, κληρονομοῦν πατὴρ ἢ μήτηρ, οὐχὶ καὶ πάπποι ἢ μάμμαι. Γονέων μὴ ὑπαρχόντων, κληρονομοῦν οἱ ἀδελφοί, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ ἀνεψιοί. Ἐν γένει οἱ πλησιάζοντες μόνον συγγενεῖς κληρονομοῦν τὸν ἀδιαθέτως ἀποθανόντα. Χωρὶς συγγενῶν δὲν ἀπέθανε τινὰς εἰς τὰς ἡμέρας μας, διὰ νὰ γνωρίσωμεν καὶ τὴν εἰς αὐτὸ συνήθειαν. Ἀπέθανον δὲ πρὸ χρόνων πολλῶν γενεὲς ὁλόκληρες καὶ τὴν μὲν κινητὴν αὐτῶν περιουσίαν, ποῖοι ἐκληρονόμησαν ἀγνοοῦμεν, τὴν δ' ἀκίνητον, μὴδ' ἡ Κοινότης, μὴτε ἡ Κυβέρνησις ἐξουσίασεν, ἀλλ' ὅστις τῶν πολιτῶν ἐκαλλιέργησε γῆν ἀκαλλιέργητον, μὴ ἔχουσαν κύριον, τὴν ἐξουσίασεν καὶ ἰδιοκτησίαν τὴν ἔκαμε καὶ ἡ συνήθεια αὕτη ἐπικρατεῖ μέχρι σήμερον. Δ'. Ἄν ἐξ ἀνδρογύνου ἀτέκνου, ἀποθάνῃ τὸ ἐν μέλος, δίδει δικαίωμα ἢ συνήθεια τῆς Μήλου εἰς

